

פסק דין

מאת הנאונים

רבי איסר זלמן מלצר, רבי אליעזר יהודא פינקל, רבי אהרן קוטלר, רבי דובעריש וויזנפלה, רבי זלמן סורוצקין, רבי יחיאל מיכל טיקוצינסקי, רבי יחזקאל סרנא, רבי מאיר קרליץ, ורבי שבתי יגל

(הסדר לפי א"ב)

א. החובה להצביע רק בעד רשימות, שמועמדיהן המה שומרי תורה ומצוה ועומדים בתוקף על זה, שאין רשות לכנסת ולממשלה לחוקק חוקים ופקודות העומדים בניגוד לדיני תורתנו הקדושה והאמונה ושהחוקים האלה, אם יתקבלו ח"ו, אין להם שום תוקף וממשות.

ב. בחירת מועמדים, שאינם מכירים ביסודות אלו, ומכל שכן עוזבי תורה, היא אסורה על פי דין תורתנו הקדושה, והיא לא תעשה מפורשת בחורה, כמפורש בספר המצוות להרמב"ם, מצות לא תעשה רפ"ד, ובחושן משפט סימן ל"ו בסופו וברמ"א ועוד מקומות.

ג. במסירת הנהגת המדינה לידי אנשים שאינם מודים בסמכות התורה — יש משום הרמת יד בתורת משה רבינו ע"ה ושם שמים מתחלל על ידי כך בפרהסיא, ומשום כך אין להתחשב בהצבעה בשום טעמים כלכליים וכדומה ואפילו אלו התלויים במפעלים של הארגונים החפשיים אסור להם בשום אופן לפסע על פת להם ולגרום לחילול השם על ידי מסירת קולותיהם להם, ועליהם להבין שהנם בני חורין להצביע לפי מצפונם, כי את גשמתם ועתידו של עם ישראל לא שעבדו להם

ד. המצביע בעד מועמדים, שאינם סרים למשמעת התורה, ודיניה נרשא באחריות בעד כל הנעשה וייעשה על ידם בניגוד לדעת תורתנו הקדושה, וכל אשר יגרם על ידי זה אפילו בגרמא דגרמא, והוא גם שותף לכל פעולותיהם והרי הוא בכלל מחטיא הרבים ח"ו שאין מספיקים בידם לעשות תשובה.

ה. חוב קדוש על כל אחד ואחד להשתתף בבחירות ולבא לעזרת ה' בגבורים ועצם ההצבעה על מועמדים שיעמדו על משמרת התורה והמצות — זהו קידוש שם שמים, ונזכה לראות בגאולת ישראל ובהרמת קרן התורה בביאת גואל צדק בנ"א.

הכרוז של שנת תשי"א

עניני ציבור

תשמז

אוצר החכמה

עניני בחירות לכנסת

16/07/2018

מו"מ הלכתי

בעה"י יום א' ראה קטורת לפ"ג.

שלום רב יקרב לכבוד הרב הנעלה ירא וחרד לדבר ה' מוהר"ר
... נ"י

מכתבו הגיעני והנני להודיעו כי המכתב בענין הבחירות
שכתבתי נדפס שלא מדעתי ונגד רצוני והרבה נצטערתיו בזה, כי
בא לפני ת"ח גדול א' ואמר כי יש קצת בני תורה פה שאינם רוצים
להצביע אא"כ דעתי העני' נוטה לזה וידעתי שכן האמת כדבריו
ולאחר הרבה הפצרות כתבתי המכתב ע"מ להראות לאותן הרוצים
דוקא לידע דעתי אבל לא עלתה על דעתי שידפיסוהו ברכים
בהמודיע כאילו אני תוקע ח"ו ראשי בדבר שנחלקו בו גדולי הדור
ומעיו פנים ברכותי אבל מה הי' בידי לעשות וה' הטוב יכפר בעדי.

בעיקר הדבר כך דעתי העניי' נוטה שמצוה רבה להצביע
לרשימה החרדית ושיש בזה ממש הצלת הדת לפי המצב כעת, כי
בעניני שמירת התורה לא שייך בטחון בלא השתדלות והחובה
לעשות כל הנראה באופן טבעי טוב ומועיל לקיום הדת.

ומה שמען מעלתו שיש איסורים בדבר, הרבה נתיישבתי אם
כדאי להשיב כי באמת אין רצוני כלל שחברי נטורי קרתא שיחיו
לאוי"ש ישנו את דעתם, אם כי איסור אין כאן, קנאות לשמו ית' יש
כאן, וגם זה נחוץ ומועיל לשמירת הדת בחוגים רבים, וכש"כ שכל
מעשיהם לש"ש ובמסי"נ והמה חביבים עלי עד לאחת.

ומ"מ למע"כ בעצמו הסכמתי להשיב בפרטות אחרי שחושב
אותי כמתעתע ח"ו, אבל נא שלא להראות מכתבי לאחרים כי אין
שום תועלת בזה ולמה יתנני לשיחה בפי אנשים.

כתב מע' שיש איסור בהצבעה מצד מודה בע"ז, והוא דבר שאין לו שחר, הלא המציאות בעוה"ר הוא שהשלטון בידם לע"ע ומחמת מציאות זו מצביעים ושולחים שומרי תורה להתם ע"מ להציל כפי האפשרי, ואיזו הודאה יש כאן שמסכים ברשעת הרשעים ח"ו אם בדעות טמאים שלהם, וידע מע"כ שגם לצורך קנאות אסור לגלות פנים בתורה שלא כהלכה, ומה שאינו אמת אינו מצליח כלל.

גם לענ"ד אפי' מי שחושב שזהו אתחלתא דגאולה אע"פ שבאמת אינו כן כי הוא שינוי מגלות לגלות מר יותר שהאומות בדורות האחרונים עכ"פ לא התערבו בענינים של שמירת הדת משא"כ הני חפשים ר"ל, מ"מ מי שסובר שהשינוי משלטון נכרים לשלטון חפשים ורשעים מזרע ישראל הוא אתחלתא דגאולה אינו אלא טועה אבל לא רשע ח"ו שיהא מותר לדבר עליו לה"ר ולכזותו ברבים, גם מש"כ שה"ר ... שיחי' הלך ללוות אותו רשע ימ"ש, הדבר ברור שהלך כעל גבי גחלים אלא שראה בזה כעין שלו' מלכות וכדרך שהי' הולכים אחרי איזו פגר של פריץ או שר בזמנים הקודמים משום דרכי שלו' ואם לא מצא עוז להשמט מזה לא הותר עבור זה לדבר עליו לה"ר, ובכלל אני תמה למה לכבודם להזכיר שמות אנשים פרטים אשר לא ינצל מאיסור לה"ר ורכילות שהוא אפי' בדבר אמת.

ומה שטוען מצד התחברות לרשעים, במקום סכנה לדת ואפי' במקום סכנה של צרות חמריים לא נאסר ד"ו, עכ"פ כשכל השלטון בידם, ואחד הולך אצלם ע"מ להציל, והלא הגה"ק ר"ש סופר ז"ל בנו של החת"ס ז"ל הי' נבחר בפרלמנט כמה שנים אע"פ שהי' בין גוים עובדי ע"ז ולא עלתה ע"ד שום אדם שיש בזה איסור התחברות לרשעים, ושותפות עם נכרי לא אסרו אלא שמא יתחייב שבועה וקעבר משום ולא ישמע על פיך. ומה שטוען מצד חניפה לרשעים, באמת צריך הנבחר בזה למשקל גדול, אבל לא נאסר חניפה לרשעים כשאינו משבח רשעתם ח"ו, אלא מכבדם כדרך שמכבדים שר ומושל בנימוסי כבוד, וגדולי ישראל היו יוצאים לקראת מלכים ושרים אפי' בס"ת, וכך נהגו בכל משך גלות המר הזה.

ומה שטען מצד חה"ש ח"ו אין כאן חילול ה' רק קידוש ש"ש שמצביעים בפירוש על נכחך שיתבע שמירת התורה ושזהו עיקר פרוגרמא שלו ואשר באמת עשו כבר כפי כוחם למחות כפי האפשרי על כל מה שהוא נגד תורה"ק ובכלל ענין חה"ש משתנה מזמן לזמן כי יסוד עון חה"ש הוא שע"י זה ילמדו בנ"א לזלזל ח"ו בכבוד תורה"ק ומצוותי' ובנד"ד הצלה הוא וכבוד שמים מתרכה ע"י שיש רוב דורשים במפורש לשמירת תורה"ק.

אוצר החכמה

ובכלל עצם חזוק אגו"י הוא דבר הנחויץ ומוכרח מאוד לסתם יהודי שומר תורה (אשר אינו רואה אפשרות להתבדלות גמורה כחברי הנטורי קרתא שיחיו) אשר בזמנינו שכל הפוקרים והרשעים מופיעים באופן מאורגן אם לא יהי' ח"ו כח מאורגן לשומרי תורה, מי יודע עד כמה יוכל להחזיק מעמד ולעמוד בנסיון וכבר סמכו כל גאוני הדור שעבר זללה"ה על גודל ענין נחיצות אגודת ישראל.

דברי חיים

ואמנם הרבה נצטערנו על שנשתתפו הפעם עם פא"י אשר נתרחקו מדרך גדולי ישראל והעמידו ענינים חומריים בשוה עם דרישת שמירת הדת ואולי עוד מעדיפים, אבל האגודה עשתה זה ע"פ הסכמת גדולים אשר כנראה עיקר טעמם הי' למעט בשנאת השומרי תורה זה לזה כאשר בבחירות הקודמות ממש הי' שונאים זל"ז איש את רעהו חיים בלעו, ואיך שיהי' לא הי' לנו שום רשימה חרדית מלבד הלזו ועלי' היינו מוכרחים להצביע להצלת הדת.

ומה שטען מצד איסור הבד"צ, ודאי טענה היא אבל אינה מחייבת אלא חברי העדה החרדית שיחיו ולא כל תושבי ירושלים ת"ו כיון שלא נבחרו ע"פ רוב שומרי תורה שבעיר כולה זולת ע"י יחידים שרואים עצמם לקהלה נפרדת ממש, ולא כמו שכתב מעל' משום שיש רבנות ראשית של המזרחי, אשר באמת ספק גדול אם יש להם בכלל תורת ב"ד הן מצד הנבחרים וכש"כ מצד הבוחרים ואופני בחירתם ואכמ"ל, אבל הרבה גדולי ישראל נמצאים בירושלים עיה"ק ולגבי אותן שומרי תורה שאינם חברי העדה החרדית הרי דעת רבני העדה אינו אלא דעת חכם שהורה הוראה וכללא הוא בכל התורה דהולכין אחר הרוב. עוד יש לדבר בעניני איסור הבד"צ בנוגע לדינא ואין רצוני להאריך בזה, ובטוח אני שלא גרם מכתבי

16/07/2018nna

ח"ו קלקול, שאחד מחברי העדה יצביע מחמת מכתבי, כי לענ"ד אפי' את דעת הבד"צ לא ישמעו שבאם יצוייר שהבד"צ הי' מורה ובא שמצוה להצביע, היו תיכף פוסלים את הבד"צ מכל וכל ולא יצייתו כי העיקר שכאו"א סומך על מה שכרור בעיניו בעצמו, וכודאי שאני לא גרמתי בזה שום מכשול לחברי העדה שיחיו.

וכבר כתבתי להגר"פ עפשטיין שליט"א מכתב לפייסו כי לא מרצוני נדפס מכתבי נא להודיעני כתובת של הגה"ק אדמו"ר מסטמאר שליט"א הגאב"ד דהעדה, כי רצוני לבקש מהדר"ג מחילה, וכודאי לא ימנע מעלתו טוב אשר בידו.

והנני דו"ש ומכבדו,

תשמח

כנ"ל

בעה"י יום א' פ' שופטים.

לכבוד ידידי הרה"ג וכו' היקר ... שיחי' לאוי"ט ויתברך בכ"ט. מכתבו הגיעני ורב תשוח למעל' ששלח לי האדרס המכוש.

ומש"כ שיש לו להעיר על מה שכתבתי, יכתוב לי דעתו ומיני ומיני' תסתיים שמעתתא כי אין לי ח"ו שום נגיעה שיהי' הדין דוקא כך, אלא שכך הייתי סובר שהוא האמת, ואינני מגיס לבי בהוראה ובכלל לא הגעתי בעוה"ר להוראה וכש"כ בדבר שאינו מפורש בש"ע ותלוי כולו בשיקול הדעת.

וע"ד שיש בני תורה הרוצים לראות מכתבי, כבודו יבין מעצמו כי עון גדול הוא לפגוע בכבודם של העדה החרדית וכש"כ ראשי' ובראשם הבד"צ אשר כל מעשיהם לש"ש במסי"נ ובין כיוונו בנדון זה להלכה, בין לא כיוונו, עכ"פ כוונתם רצוי' לש"ש מתוך כאב שכואבים על כבוד שמו יתברך המחולל בעוה"ר ע"י מהרסים מחרפים ומגדפים ר"ל, והאי חברותא קדישא העדה החרדית שומרים על מהרות הקודש בתורה ויר"ש ומשפיעים ג"כ בעקיפין על

ללא נפיק ומגווי צרע דמעלי ע"כ: י"ב מי"א. נגד י"ב שמיטת. ועל י"ב מיל היו מוסיף צמדני: הכהנים מבורחים צצאת. כדכמיז עס ויהלוהו משס וזס הוא נדקף לנלח: בירת החפשיית. מירושלמי מפורש ששס לו צימ צימ הקצרות ע"ש נמחיס חפשי (מלכס פ"ט). רש"י עס: ד אדם רע. זה רשע שהאזר רע לנשמים ורע לבריות כדל"י

6) כ"א והג"ה ז' ויהי: 7) פנהדרין דף כ"א. 8) פנהדרין דף כ"א. 9) פנהדרין דף כ"א. 10) פנהדרין דף כ"א. 11) פנהדרין דף כ"א. 12) פנהדרין דף כ"א. 13) פנהדרין דף כ"א. 14) פנהדרין דף כ"א. 15) פנהדרין דף כ"א. 16) פנהדרין דף כ"א. 17) פנהדרין דף כ"א. 18) פנהדרין דף כ"א. 19) פנהדרין דף כ"א. 20) פנהדרין דף כ"א. 21) פנהדרין דף כ"א. 22) פנהדרין דף כ"א. 23) פנהדרין דף כ"א. 24) פנהדרין דף כ"א. 25) פנהדרין דף כ"א. 26) פנהדרין דף כ"א. 27) פנהדרין דף כ"א. 28) פנהדרין דף כ"א. 29) פנהדרין דף כ"א. 30) פנהדרין דף כ"א. 31) פנהדרין דף כ"א. 32) פנהדרין דף כ"א. 33) פנהדרין דף כ"א. 34) פנהדרין דף כ"א. 35) פנהדרין דף כ"א. 36) פנהדרין דף כ"א. 37) פנהדרין דף כ"א. 38) פנהדרין דף כ"א. 39) פנהדרין דף כ"א. 40) פנהדרין דף כ"א. 41) פנהדרין דף כ"א. 42) פנהדרין דף כ"א. 43) פנהדרין דף כ"א. 44) פנהדרין דף כ"א. 45) פנהדרין דף כ"א. 46) פנהדרין דף כ"א. 47) פנהדרין דף כ"א. 48) פנהדרין דף כ"א. 49) פנהדרין דף כ"א. 50) פנהדרין דף כ"א. 51) פנהדרין דף כ"א. 52) פנהדרין דף כ"א. 53) פנהדרין דף כ"א. 54) פנהדרין דף כ"א. 55) פנהדרין דף כ"א. 56) פנהדרין דף כ"א. 57) פנהדרין דף כ"א. 58) פנהדרין דף כ"א. 59) פנהדרין דף כ"א. 60) פנהדרין דף כ"א. 61) פנהדרין דף כ"א. 62) פנהדרין דף כ"א. 63) פנהדרין דף כ"א. 64) פנהדרין דף כ"א. 65) פנהדרין דף כ"א. 66) פנהדרין דף כ"א. 67) פנהדרין דף כ"א. 68) פנהדרין דף כ"א. 69) פנהדרין דף כ"א. 70) פנהדרין דף כ"א. 71) פנהדרין דף כ"א. 72) פנהדרין דף כ"א. 73) פנהדרין דף כ"א. 74) פנהדרין דף כ"א. 75) פנהדרין דף כ"א. 76) פנהדרין דף כ"א. 77) פנהדרין דף כ"א. 78) פנהדרין דף כ"א. 79) פנהדרין דף כ"א. 80) פנהדרין דף כ"א. 81) פנהדרין דף כ"א. 82) פנהדרין דף כ"א. 83) פנהדרין דף כ"א. 84) פנהדרין דף כ"א. 85) פנהדרין דף כ"א. 86) פנהדרין דף כ"א. 87) פנהדרין דף כ"א. 88) פנהדרין דף כ"א. 89) פנהדרין דף כ"א. 90) פנהדרין דף כ"א. 91) פנהדרין דף כ"א. 92) פנהדרין דף כ"א. 93) פנהדרין דף כ"א. 94) פנהדרין דף כ"א. 95) פנהדרין דף כ"א. 96) פנהדרין דף כ"א. 97) פנהדרין דף כ"א. 98) פנהדרין דף כ"א. 99) פנהדרין דף כ"א. 100) פנהדרין דף כ"א.

נוסחת הגר"א

6) משהלם אומר ונלח: 7) פנהדרין דף כ"א. 8) פנהדרין דף כ"א. 9) פנהדרין דף כ"א. 10) פנהדרין דף כ"א. 11) פנהדרין דף כ"א. 12) פנהדרין דף כ"א. 13) פנהדרין דף כ"א. 14) פנהדרין דף כ"א. 15) פנהדרין דף כ"א. 16) פנהדרין דף כ"א. 17) פנהדרין דף כ"א. 18) פנהדרין דף כ"א. 19) פנהדרין דף כ"א. 20) פנהדרין דף כ"א. 21) פנהדרין דף כ"א. 22) פנהדרין דף כ"א. 23) פנהדרין דף כ"א. 24) פנהדרין דף כ"א. 25) פנהדרין דף כ"א. 26) פנהדרין דף כ"א. 27) פנהדרין דף כ"א. 28) פנהדרין דף כ"א. 29) פנהדרין דף כ"א. 30) פנהדרין דף כ"א. 31) פנהדרין דף כ"א. 32) פנהדרין דף כ"א. 33) פנהדרין דף כ"א. 34) פנהדרין דף כ"א. 35) פנהדרין דף כ"א. 36) פנהדרין דף כ"א. 37) פנהדרין דף כ"א. 38) פנהדרין דף כ"א. 39) פנהדרין דף כ"א. 40) פנהדרין דף כ"א. 41) פנהדרין דף כ"א. 42) פנהדרין דף כ"א. 43) פנהדרין דף כ"א. 44) פנהדרין דף כ"א. 45) פנהדרין דף כ"א. 46) פנהדרין דף כ"א. 47) פנהדרין דף כ"א. 48) פנהדרין דף כ"א. 49) פנהדרין דף כ"א. 50) פנהדרין דף כ"א. 51) פנהדרין דף כ"א. 52) פנהדרין דף כ"א. 53) פנהדרין דף כ"א. 54) פנהדרין דף כ"א. 55) פנהדרין דף כ"א. 56) פנהדרין דף כ"א. 57) פנהדרין דף כ"א. 58) פנהדרין דף כ"א. 59) פנהדרין דף כ"א. 60) פנהדרין דף כ"א. 61) פנהדרין דף כ"א. 62) פנהדרין דף כ"א. 63) פנהדרין דף כ"א. 64) פנהדרין דף כ"א. 65) פנהדרין דף כ"א. 66) פנהדרין דף כ"א. 67) פנהדרין דף כ"א. 68) פנהדרין דף כ"א. 69) פנהדרין דף כ"א. 70) פנהדרין דף כ"א. 71) פנהדרין דף כ"א. 72) פנהדרין דף כ"א. 73) פנהדרין דף כ"א. 74) פנהדרין דף כ"א. 75) פנהדרין דף כ"א. 76) פנהדרין דף כ"א. 77) פנהדרין דף כ"א. 78) פנהדרין דף כ"א. 79) פנהדרין דף כ"א. 80) פנהדרין דף כ"א. 81) פנהדרין דף כ"א. 82) פנהדרין דף כ"א. 83) פנהדרין דף כ"א. 84) פנהדרין דף כ"א. 85) פנהדרין דף כ"א. 86) פנהדרין דף כ"א. 87) פנהדרין דף כ"א. 88) פנהדרין דף כ"א. 89) פנהדרין דף כ"א. 90) פנהדרין דף כ"א. 91) פנהדרין דף כ"א. 92) פנהדרין דף כ"א. 93) פנהדרין דף כ"א. 94) פנהדרין דף כ"א. 95) פנהדרין דף כ"א. 96) פנהדרין דף כ"א. 97) פנהדרין דף כ"א. 98) פנהדרין דף כ"א. 99) פנהדרין דף כ"א. 100) פנהדרין דף כ"א.

קובץ מפרשים

א) ואפילו פתורה. לזימור חכמי תורה ואפילו לזימור תורה אמרו פרק אין דורשין דף טו: שאין ללמוד מרב שאינו עומד על דעתו. ב) בשם ר"ל. כספסוף (תורת ישראל):

המקדש כי מעלת ולא לך לכבוד מה' אלהים ויועף עזוהו ובידו מקמרת להקטיר ובעופו עם הכהנים והצרעת ורחה במצחו. באותה שעה נבקע היכל אילך ואילך שנים עשר מיל על שנים עשר מיל והיו הכהנים מבורחים לצאת וגם הוא נבהל לצאת כי נגעו ה' והיו מצורע עד יום מותו וישב בית החפשיית מצורע כי נגזר מבית ה' ויוחס בנו על בית המלך שופט את עם הארץ: ד ואל תתחבר לרשע מלמד שלא יתחבר אדם עם אדם רע ולא עם אדם רשע שכן מצונו ביהושפט שנתחבר באחאב ועלה עמו רמות גלעד ויצא עליו קצף (במאת) ה' שוב תתחבר לאחזיה ויעשו אניות בעציון גבר ופרץ ה' את מעשיו שנא' [דה"ב כ'] בהתחברך עם אחזיהו פרץ ה' את מעשיך וישברו אניות. וכן מצונו באמנון שנתחבר עם יונגב ויעץ לו עצה רעה שנא' (שמואל ב' ג') ולאמנון רע ושמו יונגב בן שמעה אחי דוד ויונגב איש חכם מאד חכם לרע. דבר אחר אל תתחבר לרשע (אפילו לתורה: ה' ואל תתייחס מן הפרענות כיצד מלמד שיהא לבו של אדם מתפחד בכל יום [ויאמר אוי לי שמא יבא עלי פרענות היום ושמא למחר ונמצא מתפחד בכל יום] שנאמר [ב' כב] באיוב (איוב ג') פחד פחדתי: ו דבר אחר אל תתייחס מן הפרענות כיצד. בזמן שאדם רואה מה שבידו מצליח אל יאמר בשביל שזכותי נתן לי המזון מאכל ומשתה בעולם הזה והקין קיימת לעולם הבא אלא יאמר אוי לי שמא לא נמצא לי לפניו אלא זכות אחד בלבד נתן לי מאכל ומשתה בעולם הזה כדי שיאברני לעולם הבא:

פרק עשירי

א יהודה בן טבאי ושמועון בן שטח קבלו מהם. יהודה בן טבאי אומר אל תעש עצמך כעורכי הדיינים. וכשהיו בעלי דינים עומדין לפניך יהיו בעיניך כרשעים וכשנפטרים מלפניך יהיו בעיניך כזכאין כשקבלו עליהם את הדין: ב אל תעש עצמך כעורכי הדיינים כיצד מלמד שאם באת לבית המדרש ושמת דבר או הלכה אל תבהל ברוחך להשיב אלא הוי יושב ושאל באיזה מעם אמרו [דבר זה ומאזה ענין היה להם דין זה] אומר הלכה שאל להם תחלה עיקר הדין והלכה בזמן ששאלוני ובזמן ששני בעלי דינים באין לפניך לדין אחד [עני וא] עשיר אל תאמר היאך אוכה את [העני ואחייב את] העשיר והיאך [אוכה את העשיר ואחייב את העני ואם אחייב את העני נמצא עני אויבי ואם אוכה את העני נמצא העשיר אויבי ואל תאמר היאך] אמול מבזוני של זה ואתן לזה והתורה אמרה [דברים א'] לא תכירו פנים במשפט [ה' היה רבי מאיר אומר מה תלמוד לומר] [ב' בקטן בגדול] תשמעון שלא יא [אדם אחד עומד ואחד יושב אחד מדרב כל צרכו] ואחד אומר לו קצר דברך. [א"ר יהודה] שמעתי שאם רצו להושיב שניהם כאחד מושיבין ואין זה אסור. אי זה אסור שלא יא אחד יושב ואחד עומד [אלא מהו ת"ל] [ב' בקטן בגדול] [ה' יא] עילך דין קטן כדן גדול [דין] של פרטמה כדן של מאה מנה: ג [הוא] היה אומר כל מי שיאמר לי קודם שאכנס לגדולה זו הבנס רוצה אני [שארד עמו עד לחיו עכשיו] שנכנסתי כל מי שיאמר לי רד הימנה רוצה אני שאפיל עליו קומקומום של חמין שהגדולה קשה היא להעלותה [וכשם שקשה היא להעלותה כך קשה להורידה שכן מצונו בשעה שאמר לו עמוד במלכות היה מתחבא שנאמר (שמואל א') ויאמר ה' הנה הוא נחבא אל הכלים ובשעה שאמר ליה רד הימנה היה מחזיר אחרי רוד להרגו]: ד שמעון בן

